

ret for, og i stedet koncentrerede sig om analysen af strejkers årsager, forløb og resultater.

Jens Engberg har skrevet en kort og kyndig indledning, hvor han placerer Schovelin som den utroligt flittige dagbladsskribent og økonomisk historiske forfatter han senere blev. Politisk udviklede han sig fra radikalt medlem af Studentersamfundet til stærkt nationalt sindet medlem af Rigsdagen for Højre. Det er prissværdigt, at dette hans måske vægtigste værk nu udgives.

Niels Finn Christiansen

ERIK GAMBY: Edgar Bauer. Junghegelianer, Publizist und Polizeiagent. Mit Bibliographie der E. Bauer-Texte und Dokumentenanhang. Schriften aus dem Karl-Marx-Haus Nr. 32. Trier, Karl-Marx-Haus, 1985. 102 s. III. DM 12.

For henvend ti år siden fremdrog Troels Dahlerup (i Peter Kr. Iversen, Knud Prange og Sigurd Rambusch: Festskrift til Johan Hvidtfeldt, 1978, s. 65ff.) et antal agentrapporter (i afskrift eller ekstraktafskrift), som i årene 1852-61 var leveret fra London af den tyske publicist Edgar Bauer til daværende politidirektør i København og de moderne danske efterretningstjenesters fader, Cosmus Bræstrup, og som lå i dennes privatarkiv i Rigsarkivet. Øjensynligt er det Erik Gambys fortjeneste at have opdaget, at Bauers rapporter i original og i langt større antal befinder sig i tidligere direktør i det danske udenrigsministerium, P. Vedels privatarkiv, ligeledes i Rigsarkivet. Formedelst det værdifulde lys, de siges at kaste over ikke bare revolutionære emigrantkredse i England (indbefattet Marx og Engels), men hele den tidlige arbejderbevægelse og de politisk-demokratiske strømninger ved det 19. årh.s midte, planlægges rapporterne nu udgivet under Gambys ledelse af det socialdemokratiske Karl-Marx-Haus i Trier.

Den foreliggende levnedsskildring, der også rummer en Bauerbibliografi og en kommenteret smagsprøve på agentrapporterne, betegnes af forfatteren beskedent som en biografisk skitse og en »første indledning« til den påtænkte udgivelse. Uden at være kunst og med størst interesse for Bauers litterære virksomhed er Gambys bog imidlertid en omfattende og veldokumenteret beretning om et særpræget menneske, der også i andre egenskaber end rapportør havde en interessant berøring med den danske statsmagt. Udover den trykte litteratur (over hvilken der savnes en fortegnelse) har Gamby anvendt arkivalier fra flere lande. At han ikke har kunnet benytte materiale vedrørende Bauer, som befinder sig i Institut for Marxisme-Leninisme i Moskva, er ikke hans fejl. Derimod siger en stærk fornemmelse (men heller ikke mere) mig, at yderligere forskning i danske regeringsarkiver (jvfr. s. 39) ville have lønnet sig.

Poul Jensen

HELGE LARSEN: Fra liberalisme til radikalisme. Københavns liberale Vælgerforening 1883-1908. Odense Universitetsforlag, 1985. 165 s. 146,60 kr.

Bogen skildrer den forening, der samlede 3-4-5000 demokratisk, men ikke socialistisk sindede vælgere i de ti år, da byen for første gang deltes og mobiliserede